

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Varia auditorum genera distingui possunt, aut natura, aut disciplina, aut
elecione, aut occulto Dei iudicio. Cap. XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

Varia auditorum genera distingui possunt, aut natura, aut disciplina, aut electione, aut occulto Dei iudicio.

Cap. XXV.

DISTINCTIONEM auditorum, aliqua diuisione comprehendendam iudicamus, vt in oratoris animo facilius imprimatur. Itaque dicamus, vt genera hominum, ita auditorum genera posse distingui. quatuor potissimum distinctionibus, aut natura, vt alij sint mares, alie feminae, alij parentes, alij filij, alij senes, alij iuuenes: aut disciplina siue arte, vt alij sint magistri, alij discipuli: electione, quia auditores quosdam sibi amicos deligant, etate, moribus, et conditione pares. distinguantur etiam occulto quodam Dei iudicio, qua forma dicendi utimur, ne fortuna mentionem, quam inane nomen sancti homines existimauerunt, faciamus: sic distinguuntur illi, quibus res omnes aduersae accidunt, & illi, qui in rerum prosperitate viuunt; distinguantur reges a subditis, domini a seruis, pauperes a diuitibus, nobiles ab ignobilibus. Ad quorum omnium auditorum genera, Ecclesiasticus orator se accommodabit hunc in modum: Mares sunt ad regendum aptiores consilio, fortitudine praestantiores, quam feminae: hiq; monendi sunt, ne mulieris sexus imbecillitatem despiciant; sed potius, vt sustentent & tueantur, participes religionis, spei, fidei, & charitatis, prudentiae, iustitiae, temperantiae, fortitudinis, virginitatis, ac etiam martyrij, factas feminas; non minus gratum illum sexum praepotenti Deo, quam nostrum: pro eo etiam sanguinem D. N. Iesum Christum fudisse: B. virginem eius matrem, vt omnium virtutum exemplar, vtrique sexui propo-

propositam. Mulieres verò excitanda sunt, vt affectiones moderentur suas; ne nimis velint, quod cupiunt: & quando vehementes in vtraque partem esse soleant, ad religionem, ad pietatis opera animum conuertant, imbecillitate naturæ excitetur ad deuotionem, mollitie cordis ad domum lachrymarum, ad salutarem luctum incitentur. cum verò maximè distinguantur viri & fœmina, coniunctione & solutione matrimonij, hoc est, coniugio & cœlibatu; ostendat pluribus verbis, nobilissimum & valdè expetendum cœlibatum, quia Angelicæ naturæ est propior, & eo varijs homines perturbationibus liberantur: moneat tamen, nè cœlibes iunctos matrimonio contemnant, suum periculum considerent, videant nè cadant, custodiant semetipsos; ocium caput voluptatum, & malorum omnium fugiāt, orent sine intermissione, pijs operibus studeant, episcopos & parochos suos adiuuent. Ad viros orationē conuertens, dicat accipiendas vxores cum timore Dei, amore filiorū magis, quàm ardore libidinis, vt illa benedictionem in filijs consequantur; verba Tobie iunioris proferenda: Filij sanctorum sumus: Ità coniungi non debemus, sicut gentes, quæ Deum ignorant. Et pluribus verbis ostendet, coniuges sancti matrimonij munera posse obire sine peccato, eiusdē sancti sacramenti gratiā, fomitem, & carnalem concupiscentiā debilitare, & reprimere, atq; à fornicatiōis & adulterij vicijis præseruare; ardorem libidinis, temperandum: inculcabit, viro valdè diligendam vxorem, quia sunt duo in carne vna, quia vna est domus, vna mēsa, vnus lectus, vna possessio, eadem proles, cooperatio, subuentio, mutua in labore prouisio, ac necessariarum rerum procuratio: hanc ob causam dixisse

Aposto-

Apostolum ad Ephesios: Viri, diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam. subuenit calamitati Ecclesie Christus rex & sponsus, consulit rebus necessarijs, adiuuat infirmitatem, procurat semper eius commoda: quo exemplo excitandi sunt viri, vt instituant vxores, si aliquid discere cupiunt, patiatur interrogari, vt iubet idem Apostolus: illas doceant, ornamentum mulierum esse silentium, domus custodiam, & rei familiaris curam sine sordibus. Increpent, quando opus est, modestè, moderationem Iob imitantes, qui erranti & insipienti mulieri, nihil aliud dixit, quàm, Quasi vna de mulieribus stultis locuta es. excitandi, vt habitet cum vxoribus suis, vt Christus habitat in Ecclesia: quo loco verba illa principis Apostolorum recitabit: Viri, estote cohabitatores vxoribus vestris, quasi imperfectiori vasculo impertientes honorem, tanquàm coheredibus gratia: quo loco exclamare poterit, coniungi quamplurimos matrimonio, non benedictionem Dei spectantes, sed vim pecuniarum, sed formam corporis & affinitates: paucissimos esse, qui vxores suas instituunt; reperiri quamplurimas, quae articulos fidei nesciunt, ac praecepta legis Christianae non tenent, durissimos esse plerosque huius seculi viros in vxores aut indulgentissimos, aut plurimos vxores fugere, quotidianam earum formam fastidientes, & minimè illis cohabitare, plerunquè corpus suum fornicatione, aut etiam adultério foedantes. quem locum tractans, quod ei saepe vsu venerit, ostendet, vxorem viro, debere fidelitatem, amorem castum, vt in primis cupiat virum suum esse sanctum: petat à Deo, vt vir suus proficiat in vjs eius: debere etiam timorem, qui ab amore proficiscitur, subiectionem, obe-

I dientiam

dientiam, reuerentiam: dicat Saram obedisse Abraha, illum dominum vocasse; iussisse etiam commemoret sanctum Apostolum, mulieres subditas esse viris suis, non permisisse dominari in virum, subiectas esse: quibus explicatis deplorare interdum commodissime poterit mulierum quarundam insolentiam & superbiam, qua quoniam magna dote nupserunt, aut quoniam viri sui, quod possent, imperium in eas non exercet, ipsae in illos crudelissimam exercet tyrannidem, infideles plerumque tantum abest, ut pro viris suis orent, ut deberent, ut illos ad insaniam suis iurgis studeant redigere, audacissime viros continent suos; regnare, non subiectas esse; dominari, non parere; coli a viris suis, non reuerentiam eis exhibere velint. qui locus profecto est exaggerandus, cum verissimum sit illud, quod de Lacedaemonijs scriptum est: dimidia felicitate carere illas ciuitates, in quibus recta non est mulierum disciplina.

Quo modo commouendae sint mulieres.

Cap. XXVI.

CV M saepe in coetu mulierum sermones haberi consueuerint, cumque praecipua mulierum virtus sit pudicitia, cuius corruptior est nimius cultus corporis; dabit operam Ecclesiasticus orator, ut a peruersa illa consuetudine foeminarum animos amoueat. Tractet illa verba Tertulliani, eas commouens: Perit ille in tua forma, si concupierit, & admisit iam in animo, quod concupiuit: & facta es, mulier, gladius illi. Et addendum est, cur expingis te, ut alij pereant? ubi est illud praeceptum: Diliges dominum Deum tuum, & proximum tuum sicut teipsum?

Deco.